

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ
«ПОЧАТКОВА ШКОЛА № 4 ХМЕЛЬНИЦЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ»**

НАКАЗ

25.08.2025

Хмельницький

№ 187-сг

Про організацію роботи щодо запобігання
насилъству та унеможливлення жорстокого
поводження з дітьми у закладі освіти
у 2025/2026 навчальному році

На виконання Указу президента України №195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі», Указу Президента № 64/2022 від 24.02.2022 «Про введення воєнного стану в Україні», наказу МОН «Про деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» № 1646 від 28.12.2019, відповідно до Закону України «Про освіту», Закону України «Про запобігання і протидію домашньому насильству», Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поведіння з дітьми» № 3792-IX від 06.06.2024 року, листа МОН України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню) від 18 грудня 2018 року № 2657 VIII», листа Міністерства освіти і науки України від 20.03.2020 № 6/480-20 «Про план заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу (цькуванню) в закладах освіти», з метою створення безпечного освітнього середовища, запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поведіння з дітьми, сприяння реалізації прав осіб, постраждалих від насильства та ефективного реагування на факти насильства в закладах освіти

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Положення про запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поведіння з дітьми у закладі освіти (Додаток 1).
2. Створити постійно діючу комісію з розслідування випадків запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поведіння з дітьми у ліцеї (Додаток 2).
3. Призначити практичного психолога Вікторію БАУЛУ, уповноваженою особою для здійснення невідкладних заходів реагування у випадках виявлення фактів насильства та отримання заяв/повідомлень від батьків, або осіб, що їх замінюють, постраждалої дитини чи інших осіб.
4. Соціальному педагогу Вікторії БАУЛІ:
 - 4.1. Забезпечувати соціально-психологічний супровід здобувачів освіти, постраждалих від жорстокого поведіння чи насильства;
 - 4.2. Вчасно повідомляти адміністрацію навчального закладу та відповідні уповноважені підрозділи органів Національної поліції України, Службу у справах дітей про випадки насильства.
 - 4.3. Довести до відома батьків, або осіб, що їх замінюють, здобувачів освіти, педагогічних працівників та інших учасників освітнього процесу щодо їх обов'язку повідомляти про випадки насильства, учасниками або свідками яких вони стали, або

підозрюють про його вчинення по відношенню до інших осіб за зовнішніми ознаками, або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб.

4.4. Розробити пам'ятку для педагогічних працівників закладу щодо алгоритму дій у випадку виявлення ознак насильства та надати методичні рекомендації/матеріали для проведення виховних заходів, спрямованих на запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми.

5. Класним керівникам 1-4 класів:

5.1. Нести персональну відповідальність за дотримання законодавства щодо захисту суспільної моралі, попередження випадків жорстокості та насильства серед неповнолітніх, активізувати діяльність, спрямовану на розвиток духовності та зміцнення моралі у дітей;

5.2. Проводити виховні години у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, що спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства;

5.3. У разі виявлення ознак чи факторів, що можуть вказувати на домашнє насильство, складні життєві обставини, жорстоке поводження з дитиною або ризики щодо їх виникнення стосовно дитини, повідомити керівникові закладу освіти, заступникам директора чи соціальному педагогу таку інформацію, з метою планування подальших дій щодо заходів з надання медичної, психологічної або іншої допомоги постраждалому.

6. Практичному психологу Вікторії БАУЛІ розробити план заходів щодо запобігання випадкам насильства в школі на 2025/2026 навчальний рік

7. Затвердити «План заходів щодо запобігання випадкам насильства та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми у закладі освіти» на 2025/2026 навчальний рік (додаток 3).

8. Контроль за виконанням даного наказу залишаю за собою.

Директор школи

З наказом ознайомлено:

Інна ШПІЧКО

Вікторія БАУЛА

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання насильству та
унеможливлення жорстокого поводження
з дітьми у закладі освіти

Вступ

Відповідно до Закону України «Про освіту», Конвенції ООН про права дитини, Закону України «Про охорону дитинства», Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми» в Початковій школі № 4 було розроблено політику запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми, яка регулює стосунки між усіма учасниками освітнього процесу щодо питання захисту дітей від насильства та зловживань з боку однолітків і дорослих (батьків, опікунів або працівників закладу освіти). Політика закладу ґрунтується на положеннях Статуту закладу освіти, правил поведінки та відповідає чинному законодавству (стаття 173-4 кодексу України про адміністративні правопорушення).

Мета політики запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми:

- створення в закладі освіти безпечного освітнього середовища;
- визначення та реалізація необхідних заходів, способів і методів запобігання виникненню насильства та жорстокого поводження з дітьми та (або) потенційних ризиків його виникнення;
- виявлення випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми та (або) потенційних ризиків їх виникнення;
- визначення та реалізація необхідних заходів і методів вирішення ситуацій насильства та жорстокого поводження з дітьми та (або) потенційних ризиків їх виникнення.

Завдання політики:

1. Вивчити умови в закладі для створення безпечного освітнього середовища, що включає психологічну та фізичну безпеку учасників освітнього процесу.
2. Визначити стан, причини і передумови поширення насильства та жорстокого поводження з дітьми в ліцеї.
3. Підвищити рівень поінформованості учасників освітнього процесу про насильство та жорстоке поводження з дітьми.
4. Формувати вміння асертивної поведінки та усвідомлення насильства як порушення прав людини.
5. Формувати в учасників освітнього процесу нетерпиме ставлення до насильницьких моделей поведінки.
6. Скласти доступний алгоритм реагування та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми.
7. Сформулювати конкретні рекомендації учням, педагогічним працівникам, адміністрації ліцею, батькам щодо організації безпечного середовища в закладі освіти

Пріоритети та цілі політики:

- взаєморозуміння;
- взаємоповага;
- дружня атмосфера;
- верховенство права;
- толерантність;
- постійний розвиток;
- активна життєва позиція;
- здоровий спосіб життя;
- людяність;
- порядність;
- повага до приватного життя;
- мир;
- єдина країна.

Принципи політики:

- недискримінація за будь-якими ознаками;
- ненасильницька поведінка в міжособистісних стосунках;
- партнерство та підтримка між педагогічним колективом закладу і батьками (законними представниками) малолітнього чи неповнолітнього здобувача освіти;
- особистісно-орієнтований підхід до кожної дитини;
- розвиток емоційного інтелекту учасників освітнього процесу;
- гендерна рівність;
- демократичність в прийнятті рішень.

Розділ I

Поняття «наси́льства» та його ознаки

До запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми в закладах освіти належать випадки, які відбуваються безпосередньо в приміщенні закладу освіти та на прилеглих територіях (включно з навчальними приміщеннями, приміщеннями для занять спортом, проведення заходів, коридорами, роздягальнями, вбиральнями, їдальнею тощо) та (або) за межами закладу освіти під час заходів, передбачених освітньою програмою, планом роботи закладу освіти, та інших освітніх заходів, що організовуються за згодою керівника закладу освіти, в тому числі дорогою до (із) закладу освіти.

Типовими ознаками насильства є:

1. систематичність (повторюваність) діяння;
2. наявність сторін – кривдник, потерпілий, спостерігачі (за наявності);
3. дії або бездіяльність кривдника, наслідком яких є заподіяння психічної та/або фізичної шкоди, приниження, страх, тривога, підпорядкування потерпілого інтересам кривдника, та/або спричинення соціальної ізоляції потерпілого;

- умисне позбавлення їжі, одягу, коштів, документів, іншого майна або можливості користуватися ними, перешкоджання в отриманні освітніх послуг, примушування до праці та інші правопорушення економічного характеру;

- словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи;

- будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної чи фізичної поведінки сексуального характеру, зокрема принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська, образи, жарти, погрози, поширення образливих чуток;
- будь-яка форма небажаної фізичної поведінки, зокрема ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, завдання ударів;
- інші правопорушення насильницького характеру.

Насильство проявляється в багатьох формах: є вербальна, фізична, соціальна форми насильства, а також кібербулінг.

Сторони насильства – безпосередні учасники випадку: кривдник, потерпілий, спостерігачі(за наявності).

Кривдник – учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, яка вчиняє насильство щодо іншого учасника освітнього процесу;

Потерпілий – учасник освітнього процесу, в тому числі малолітня чи неповнолітня особа, щодо якої було вчинено насильство;

Спостерігачі – свідки та (або) безпосередні очевидці випадку насильства.

Суб'єкти реагування у разі випадку насильства в закладі:

- служба у справах дітей Хмельницької міської ради;
- органи місцевого самоврядування;
- керівник відповідальна особа та інші працівники закладу освіти;
- територіальний орган (підрозділ) Національної поліції України.
- Служба освітньої безпеки

Суб'єкти реагування на випадки насильства в закладі діють в межах повноважень, передбачених законодавством та нормативно-правовими документами. Педагогічні та інші працівники закладу освіти у разі, якщо вони виявляють насильство, зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення небезпечного впливу;
- за потреби надати домедичну допомогу та викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги для надання екстреної медичної допомоги;
- звернутись (за потреби) до територіальних органів (підрозділів) Національної поліції України;
- повідомити керівника закладу освіти та принаймні одного з батьків або інших законних представників малолітньої чи неповнолітньої особи, яка стала стороною насильства.

Розділ II

Запобігання та протидія насильству в закладі

Діяльність щодо запобігання та протидії насильству в закладі освіти є постійним системним процесом, спрямованим на досягнення мети та завдань антинасильницької політики.

Діяльність щодо запобігання та протидії насильству в закладі освіти відображається в плані заходів, спрямованих на запобігання та протидію насильству в закладі освіти (далі - План).

Розроблення, затвердження та оприлюднення Плану забезпечує керівник закладу освіти в межах наданих йому повноважень щодо створення безпечного освітнього середовища в закладі освіти, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації.

Планування відповідних заходів здійснюється за результатами моніторингу стану освітнього середовища в закладі освіти.

Заплановані заходи повинні:

- спрямовуватись на задоволення потреб окремого закладу освіти у створенні безпечного освітнього середовища;

- мати вимірювані показники ефективності;

- залучати до їх виконання всіх учасників освітнього процесу.

До заходів, спрямованих на запобігання та протидію насильству в закладі освіти, належать заходи щодо організації належних заходів безпеки відповідно до законодавства (пост охорони, відеоспостереженням за місцями загального користування тощо); організації безпечного користування мережею Інтернет під час освітнього процесу;

• Розділ III.

Моніторинг реалізації політики запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми

1. Керівник закладу освіти призначає відповідальну особу за реалізацію політики запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми та здійснення моніторингу її реалізації.

2. Відповідальна особа відповідає за реалізацію політики запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми в закладі, реагування на будь-які сигнали щодо її порушення, внесення пропозицій щодо змін до політики, доведення результатів моніторингу та реалізації політики до всіх учасників освітнього процесу.

3. Загальний моніторинг рівня реалізації політики запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми (використовується метод анкетування, опитування тощо) проводиться двічі на рік.

4. За потреби проводиться моніторинг, працівники закладу освіти можуть подавати пропозиції стосовно внесення змін до політики запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми та повідомляти про порушення її вимог на території закладу освіти.

5. На основі результатів анкет працівників закладу освіти відповідальна особа готує звіт та передає його керівнику закладу освіти.

6. Враховуючи результати моніторингу, керівник закладу освіти та відповідальна особа вносять необхідні зміни до політики запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми та ознайомлюють з ними учасників освітнього процесу.

Функціональні обов'язки відповідальної особи за реалізацію та здійснення моніторингу політики запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми

1. Отримує повідомлення про ризики для дітей, випадки насильства та реєструє заяви в окремому журналі.

2. За потреби проводить загальний моніторинг рівня реалізації політики запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми учасниками освітнього процесу, надає пропозиції щодо внесення можливих змін до цієї політики закладу.

3. Готує звіт за результатами анкет працівників закладу та подає його керівнику закладу освіти.

4. Розробляє методичні рекомендації для педагогічних працівників щодо створення безпечного освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства та дискримінації.

5. Проводить роз'яснювальну роботу з батьками, учнями щодо положень політики запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми, надає інформацію про зміни.

6. Інформує (у разі потреби) компетентні установи (поліцію, соціальні служби) про випадки порушення безпеки дітей (ризик, загрози, насильство).

Напрями реалізації та показники виконання вимог політики запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми

1. У закладі освіти запроваджено політику запобігання насильству та унеможливлення жорстокого поводження з дітьми, яка містить мету, завдання, цілі та принципи.

2. Порядок надання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки насильства (Додаток 2), де зазначено етапи діяльності в разі, коли дитина стала жертвою насильства або її безпеці загрожують незнайомі люди, члени родини чи працівники закладу освіти.

3. Правила захисту особистих даних, які визначають методи збереження та поширення інформації про дітей.

4. Правила захисту зображень дітей, які визначають, як можна знімати дітей на фото або відео та поширювати їх зображення.

5. Правила доступу дітей до мережі Інтернет і їх захисту від шкідливих матеріалів, розміщених у ній.

6. Принципи безпечних відносин між працівниками закладу освіти та дітьми, включно з повним описом поведінки, яка є неприйнятною при спілкуванні з дітьми.

Заклад освіти проводить просвітницьку роботу з батьками з питань реагування на випадки насильства

На вебсайті закладу освіти є вся необхідна інформація для батьків:

- План заходів, спрямованих на запобігання та протидію насильству на навчальний рік.
- Порядок надання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв про випадки насильства.
- Форма заяви про випадки насильства.
- Порядок реагування на доведені випадки насильства в закладі освіти та відповідальність осіб, причетних до насильства.
- Телефони довіри щодо насильства та з питань запобігання насильству.
- Пам'ятка для батьків «Як припинити третирування дитини у закладі освіти та допомогти їй».

У закладі освіти дітей навчають, які права вони мають і як вони можуть захистити себе від насильства

1. У закладі організовано проведення просвітницьких занять для дітей з питань прав дитини та захисту від насильства і зловживань.

2. У закладі розроблено Рекомендації здобувачам освіти щодо уникнення насильства, Пам'ятку для жертви насильства.

3. У закладі освіти є навчальні матеріали для дітей (брошури, листівки) з питань прав дитини, захисту від насильства, ризиків насильства та зловживань, правил безпечної поведінки в мережі Інтернет.

4. Здобувачі освіти отримують допомогу в складних ситуаціях. На інформаційних стендах та сайті закладу освіти для учнів розміщена така інформація:

- Права та обов'язки здобувачів освіти;
- Правила поведінки здобувача освіти в закладі освіти;
- Телефони довіри для дітей і молоді.

Додаток 2 до наказу
«Початкова школа № 4
від 25.08.2025 №

**Склад комісії з розслідування випадків запобігання насильству та
унеможливлення жорстокого поводження з дітьми у Початковій школі № 4**

- Голова комісії – Інна ШПИЧКО - директор школи.
- Секретар – Вікторія БАУЛА – практичний психолог, соціальний педагог.
- Члени комісії:
 - Олена САНДУЛ – заступник директора з навчально-виховної роботи.
 - представник центру соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді (за згодою).
 - представник Служби у справах дітей Хмельницької міської ради (за згодою).
 - представник відділення ювенальної превенції ГУНП (за згодою).
- Діана КУНЬКОВСЬКА – інспектор відділу «Служби освітньої безпеки» управління патрульної поліції в Хмельницькій області ДПП лейтенант поліції.

План заходів, спрямованих на запобігання насильству і жорстокому поводженню та протидію цим явищам у комунальному закладі загальної середньої освіти «Початкова школа № 4 Хмельницької міської ради» у 2025/2026 навчальному році

№ з/п	Заходи	Термін виконання	Відповідальний
1.	Підготовка наказу «Про організацію роботи з охоплення навчанням дітей шкільного віку, профілактику дитячої злочинності, правопорушень, запобігання та протидію домашньому насильству, насильству та жорстокому поводженню з дітьми у КЗЗСО «Початкова школа № 4 Хмельницької міської ради» у 2025/2026 навчальному році»	Вересень	Директор
2.	Підготовка наказу «Про створення комісії з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження з дітьми у 2025/2026 н.р.»	Вересень	Директор
2.	Оновлення розділу про профілактику насильства та жорстокого поводження з учасниками освітнього процесу і розміщення нормативних документів на сайті закладу освіти	Вересень-Жовтень	Відповідальний за роботу сайту.
3.	Оновлення тематичних стендів	Протягом навчального року	Уповноважена особа з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми
4.	Перевірка інформаційної доступності правил поведінки та нормативних документів з профілактики насильства та жорстокого поводження з дітьми	Листопад	Уповноважена особа з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми
5.	Висвітлення питання на батьківських зборах щодо профілактики насильства та жорстокого поводження з дітьми та педагогічними працівниками в учнівському колективі та сім'ї.	Протягом року	Уповноважена особа з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, класні керівники,

			працівники правоохоронних органів, юстиції, служби у справах дітей.
6.	інструктивні наради з персоналом школи щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.	Листопад	Керівник школи, уповноважена особа з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, психолог, представник відділу ювенальної превенції ГУНП.
7.	Семінар для педагогів «Школа – простір без насилля»	Жовтень	Практичний психолог, соціальний педагог
8.	Співбесіда з класними керівниками за результатами діагностики класного колективу	Після проведення діагностики	Практичний психолог, соціальний педагог
9.	Консультації класних керівників психологом, соціальним педагогом з проблемних ситуацій	Протягом навчального року	Практичний психолог, соціальний педагог
10.	Доповнення рекомендацій «Насильство та жорстоке поводження: поради батькам, педагогам, учням»	Жовтень	Психологічна служба
11.	Години спілкування «Якщо тебе ображають»	Листопад	Практичний психолог, соціальний педагог, класні керівники, СОБ
12.	Проведення акції «16 днів проти насильства»	Листопад	Класні керівники, психологічна служба, СОБ
13.	Бесіди "Безпечне спілкування в інтернеті"	Лютий	Вчитель інформатики, психологічна служба, СОБ
14.	Година правової грамотності «Великі права маленької дитини»	Грудень	Класні керівники
15.	Анкетування «Що ти знаєш про насильство над людьми та жорстоке поводження з ними?»	Жовтень	Психологічна служба
16.	Діагностика залежності від інтернету	Лютий (за запитом)	Психологічна служба

17.	Висвітлення інформації для батьків про порядок реагування на випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми та педагогічними працівниками; способи повідомлення про ці випадки.	Жовтень	Уповноважена особа з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.
18.	Проведення консультацій психолога з питань взаємин батьків з дітьми	Протягом року, за запитом	Практичний психолог, класні керівник
19.	Консультування батьків щодо захисту прав та інтересів дітей	Протягом року, за запитом	Соціальний педагог
20.	Зустріч із представниками департаменту освіти, Служби у справах дітей Хмельницької міської ради, Центру соціальних служб для дітей, сім'ї та молоді, відділу ювенальної превенції ГУНП у Хмельницькій області.	Протягом року за запитом	Соціальний педагог
21.	Анкетування батьків (осіб, які їх замінюють) про безпеку в закладі освіти	Жовтень	Соціальний педагог, класні керівники
22.	Діагностика міжособистісної взаємодії у закладі освіти. Анкетування вчителів	Листопад	Практичний психолог, соціальний педагог
23.	Аналіз інформації за протоколами комісії з розгляду випадків насильства та жорстокого поводження з учасниками освітнього процесу в закладі освіти	За потреби	Уповноважена особа з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми

Практичний психолог

 Вікторія БАУЛА